

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 410/2020-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. augusta 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou AKMB, s. r. o., Štefánikova 9, Nitra, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Miroslav Belica, vo veci namietaného porušenia práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 1 Tpo 18/2020-439 z 12. marca 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. mája 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátskou kanceláriou AKMB, s. r. o., Štefánikova 9, Nitra, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Miroslav Belica, vo veci namietaného porušenia práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Tpo 18/2020 z 12. marca 2020 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, odboru stred, Banská Bystrica pod ČVS: PPZ-194/NKA-ST2-2019 zo 17. februára 2020 bolo podľa § 199 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) začaté trestné stíhanie vo veci a podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie aj sťažovateľovi pre pokračovací zločin neoprávneného zaobchádzania s látkami s anabolickým alebo iným hormonálnym účinkom podľa § 176 ods. 1, ods. 2 písm. c), ods. 3 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení účinnom v čase skutku (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. b), i) Trestného zákona a iné. Uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 48 Tp 7/2020 z 22. februára 2020 bol aj sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Krajský súd svojím uznesením č. k. 1 Tpo 18/2020-439 z 12. marca 2020 zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku aj sťažovateľom

podanú sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 48 Tp 7/2020 z 22. februára 2020 ako nedôvodnú.

3. Argumentácia sťažovateľa v podanej ústavnej sťažnosti je postavená na argumentoch týkajúcich sa porušenia práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, čl. 38 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

3.1 Prvým argumentom sťažovateľa je jeho právny názor, podľa ktorého „... spis vedený na Okresnom súde Žilina pod spisovou značkou 48Tp/7/2020... neobsahuje výpis z elektronickej podateľni Krajského súdu v súlade s § 51 ods. 1 Zákona o súdoch, na podklade čoho nie je možné určiť, že ktorý trestný senát Krajského súdu bol náhodným výberom vybratý a ktorý jeho člen bol sudcom spravodajcom.“. Z uvedeného dôvodu „... nebolo možné preskúmať, či bol pri pridelení veci dodržaný náhodný výber v súlade s rozvrhom práce Krajského súdu a teda či vo veci rozhodoval zákonný senát (sudca) a nemal rozhodovať iný senát, čím by došlo k porušeniu môjho práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi.“.

3.2 V ďalšom sťažovateľ dopĺňa, že „... v konaní 48Tp/7/2020 vedenom na Okresnom súde Žilina bolo zaevidovaných viacero sťažností voči rozhodnutiam o vzatí do väzby, pričom o všetkých týchto sťažnostiach rozhodoval senát 1Tpo. Z tohto dôvodu sa je na mieste domnievať, že podľa čl. II.2.1. písm. j) Rozvrhu práce Krajského súdu malo dôjsť k prideleniu rozhodovania o všetkých opravných prostriedkoch senátu, v ktorom pôsobí sudca - spravodajca, ktorý mal vec pridelenú na rozhodnutie o prvom z nich. V predmetnom súdnom spise však takéto pridelenie mojej veci senátu 1To (1Tpo) absentuje, rovnako ako tam podľa bodu C1. tejto sťažnosti absentuje potvrdenie z elektronickej podateľne o náhodnom pridelení veci senátu 1To (1Tpo). Z dikcie rozvrhu práce Krajského súdu navyše vyplýva, že rozhodovanie o opravných prostriedkoch podaných proti rozhodnutiam z prípravného konania v tej istej trestnej veci v súdnych registroch Tpo a Nto sa prideli, čo pri použití gramatického výkladu znamená, že musí existovať nejaké potvrdenie o pridelení rozhodovania o mojej sťažnosti práve senátu 1Tpo (alebo potvrdenie elektronickej podateľne o pridelení).“.

3.3 Napokon sťažovateľ završuje svoju argumentáciu ďalším pochybením spočívajúcim v zložení senátu 1 Tpo, v ktorom došlo k nahradeniu jedného člena tohto

senátu členom senátu 3 To, pričom podľa sťažovateľa „Zo súdneho spisu však nevyplýva na základe čoho bola zastupujúcim členom senátu práve JUDr. Adriana Gallová, nakoľko akékoľvek rozhodnutie predsedu súdu alebo riadiaceho predsedu senátu, ktorým by bola JUDr. Adriana Gallová určená ako zastupujúci člen senátu v zmysle článku II.2.4. písm. b) Rozvrhu práce, v súdnom spise absentuje, pričom je zrejmé, že takéto rozhodnutie bude vyhotovené písomne (nakoľko je tomu tak i v iných veciach na Krajskom súde) a bude súčasťou súdneho spisu, lebo len v tejto forme je možné jeho riadne preskúmanie.“. Pôvodne mal byť podľa sťažovateľa senát 1 Tpo v zložení JUDr. Pavol Polka ako predseda senátu a sudcovia JUDr. Monika Liptáková a JUDr. Vladimír Kurák.

4. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]... nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, článku 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd právoplatným uznesením krajského súdu v Žiline z 12. marca 2020, sp. zn. 1Tpo/18/2020, porušené bolo.

2. Zrušuje uznesenie Krajského súdu v Žiline z 12. marca 2020, sp. zn. 1Tpo/18/2020 a vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Krajský súd v Žiline je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 450,29 Eur.“

II.

Právomoc ústavného súdu

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej

súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

III.

Zákonné a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

12. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

12.1 Podľa čl. 38 ods. 1 listiny nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

12.2 Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

13. Zásada zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Táto zásada je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolaní podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody a rozličné účely) výber súdov a sudcov „*ad hoc*“ (I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07).

14. Rozhodovanie veci zákonným sudcom (aj súdom) je základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zákonnosť súdu musí byť okrem iného založená na jeho zložení. Súd zriadený zákonom musí byť teda obsadený zákonným spôsobom (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *Buscarini v. San Marino* zo 4. 5. 2000).

15. V zmysle judikatúry ústavného súdu zákonným sudcom je sudca, ktorý spĺňa zákonom ustanovené podmienky na funkciu sudcu. Okrem toho za zákonného sudcu treba pokladať sudcu určeného v súlade s rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu [ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie v senáte (I. ÚS 52/97, II. ÚS 47/99, II. ÚS 87/01, I. ÚS 115/02, III. ÚS 202/02, III. ÚS 116/06)]; ako aj sudcu, ktorému boli veci pridelené z dôvodu vylúčenia iného sudcu pre zaujatosť v zmysle § 31 a nasl. Trestného poriadku alebo pre iné ďalšie dôvody (II. ÚS 118/02, II. ÚS 119/02).

16. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Účastník konania alebo strana v konaní, v ktorom rozhoduje súd v senáte, nemá právo na vopred určeného sudcu spravodajcu. Zákonným sudcom je aj sudca určený podľa odseku 4.

16.1 Podľa § 3 ods. 4 zákona o súdoch zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

16.2 Podľa § 3 ods. 10 zákona o súdoch súdy sú povinné používať pri výkone súdnictva, najmä pri pridelovaní a prerozdeľovaní vecí, vedení súdnych registrov a vyhotovovaní rozhodnutí a iných písomností programové a technické prostriedky schválené Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“).

16.3 Podľa § 51 ods. 1 zákona o súdoch ak tento zákon neustanovuje inak, veci určené podľa predmetu konania sa v súlade s rozvrhom práce pridelujú jednotlivým senátom alebo samosudcom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí. Hostujúcemu sudcovi sa nepridelujú veci v trestnoprávnej agende. Súdnym úradníkom sa pridelujú veci podľa rozvrhu práce tak, aby sa zabezpečilo ich rovnomerné zaťaženie a riadny chod súdu.

16.4 Podľa § 51 ods. 2 zákona o súdoch podmienka náhodného výberu podľa odseku 1 je splnená vtedy, ak sa má vec prideliť jednému z aspoň dvoch senátov, samosudcov alebo súdnych úradníkov.

16.5 Podľa § 51 ods. 7 zákona o súdoch ak vznikne náhla prekážka, ktorá bráni zákonnému sudcovi, ktorému bola vec pridelená, vykonávať úkony a rozhodovať vo veci po kratší čas ako šesť týždňov, vec bude pridelená sudcovi určenému rozvrhom práce na zastupovanie tohto zákonného sudcu; pridelenie sa vykonáva v čase, keď sa zistí náhla prekážka. Na účely tohto ustanovenia sa za náhlu prekážku v práci považuje aj čerpanie dovolenky.

16.6 Podľa § 51 ods. 10 zákona o súdoch súd vydá účastníkovi konania potvrdenie o prevzatí a pridelení veci. Evidencia pridelovania vecí na prejednanie musí zabezpečovať takú možnosť kontroly, aby si každá osoba, ktorá má na veci právny záujem, mohla nazretím do spisu a evidenčných pomôcok preveriť pridelenie veci zákonnému sudcovi.

IV.

Posúdenie veci ústavným súdom

17. Podľa názoru sťažovateľa k porušeniu jeho práva na zákonného sudcu došlo tým, že v súdnom spise absentujú evidenčné pomôcky, na základe ktorých by sťažovateľ ako strana trestného konania, a teda osoba, ktorá má na veci právny záujem, mohol preveriť zákonnosť pridelenia jeho trestnej veci zákonnému sudcovi – senátu 1 To krajského súdu, ako aj zákonnosť zastúpenia člena senátu 1 To členkou senátu 3 To. Od tejto skutočnosti odvíja potom aj nezákonnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu č. k. 1 Tpo 18/2020-439 z 12. marca 2020.

18. Aj keď ústavný súd neposkytuje výklad zákonov, čo vo svojej judikatúre už mnohokrát uviedol (III. ÚS 461/2015, III. ÚS 637/2015, III. ÚS 65/2018), pretože sú to práve všeobecné súdy, ktoré sú primárne povolané interpretovať a aplikovať zákony v súvislosti s ich povolaním na rozhodovanie v občianskoprávných a trestných veciach (pozri čl. 142 ods. 1 ústavy), už zo samotného znenia § 51 ods. 10 zákona o súdoch je zjavné, že si toto ustanovenie sťažovateľ nevysvetľuje správne, pretože slovné spojenie

„nazretím do spisu a evidenčných pomôcok“ nepredstavuje imperatív, aby tieto evidenčné pomôcky nevyhnutne boli súčasťou konkrétneho súdneho spisu (m. m. I. ÚS 74/2020).

19. Pre rozhodnutie ústavného súdu o aktuálnej ústavnej sťažnosti v tejto časti je však podstatné, že od chýbajúceho údaja v súdnom spise (ako túto skutočnosť tvrdí sťažovateľ) nemožno bez ďalšieho odvodzovať porušenie práva na zákonného sudcu tak, ako ho má na mysli čl. 48 ods. 1 ústavy, čl. 38 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti neuviedol žiadnu ústavnoprávne relevantnú skutočnosť spôsobilú vzbudiť reálnu pochybnosť o zákonnosti vo veci konajúceho senátu krajského súdu 1 To, resp. o zákonnosti zastúpenia člena senátu 1 To členkou senátu 3 To. Sťažovateľ netvrdí, opierajúc sa o konkrétne okolnosti danej veci, že by jeho trestná vec nebola na krajskom súde pridelená v súlade s požiadavkami plynúcimi z § 51 ods. 1 a 2 zákona o súdoch, resp. že by člen senátu 1 To nebol zastúpený členkou senátu 3 To v súlade s požiadavkami plynúcimi z § 51 ods. 7 zákona o súdoch. Tvrdí len to, že o tom neexistuje v súdnom spise doklad. Sťažovateľova argumentácia je tak fakticky len v rovine podozrení, dohadov a hypotéz, že v jeho trestnej veci mohlo teoreticky dôjsť k porušeniu jeho práva na zákonného sudcu.

20. Akceptácii sťažovateľom použitej argumentácie tak bráni nesplnenie jeho povinnosti uniesť bremeno svojho tvrdenia vzťahujúceho sa na porušenie základného práva na zákonného sudcu v konaní pred ústavným súdom, zvlášť v prípade, keď je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom. Inak povedané, ústavný nemohol založiť ústavnoprávny prieskum napadnutého rozhodnutia krajského súdu na tom, že sťažovateľ sa domáha predloženia dokladu, ktorý by odstránil jeho pochybnosti o zákonnosti pridelenia veci založené len na absencii evidenčného dokladu v spise (m. m. I. ÚS 74/2020). To sa vzťahuje aj na otázku zastupovania sudcu. Bolo vecou sťažovateľa (jeho obhajcu v trestnom konaní) predovšetkým požadovať možnosť kontroly podľa § 51 ods. 10 zákona o súdoch na krajskom súde a obdobne postupovať aj pokiaľ ide o pochybnosti o riešení otázky zastupovania sudcu v senáte, ktorý rozhodoval.

20.1 Ústavný súd vzhľadom na uvedené nepovažoval námietku sťažovateľa o porušení jeho základného práva na zákonného sudcu pri pridelení jeho trestnej veci senátu

krajského súdu 1 To, resp. pri zastúpení člena senátu 1 To členkou senátu 3 To za opodstatnenú.

21. Navyše, podľa názoru ústavného súdu pridelovanie vecí pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, ako to vyžaduje § 51 ods. 1 zákona o súdoch, o použití ktorých vo veci sťažovateľa nie je dôvodná pochybnosť, v spojení s rozvrhom práce krajského súdu na rok 2020 vrátane jeho dodatkov (ktorý je verejne, a preto aj sťažovateľovi dostupný a v ktorom sú pravidlá pridelovania spisov sudcom – senátom, ako aj pravidlá zastupovania sudcov jasne upravené) je garanciou dodržania zákonnosti tohto procesu, teda aj náhodilosti pridelenia vecí, a tým aj zachovania základného práva strán konania na zákonného sudcu (m. m. I. ÚS 74/2020). Na to potom nadväzujú okolnosti uvedené v závere bodu 20.

22. Na základe uvedených skutočností a dôvodov, ako aj s prihliadnutím na svoju judikaturu, podľa ktorej možno za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa namietajúcu porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 38 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím krajského súdu v rámci predbežného prerokovania odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

23. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. augusta 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu